

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ЛІСОВА ЕНТОМОЛОГІЯ

спеціальність	205 «Лісове господарство»	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	«Лісове господарство»	факультет	лісового господарства, деревооброблювальних технологій та землевпорядкування
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б.М. Литвинова

ВИКЛАДАЧ

Байдик Галина Василівна

Вища освіта – спеціальність **Захист рослин**

Науковий ступінь - кандидат сільськогосподарських наук 06.01.11 **Захист рослин від шкідників і хвороб**

Вчене звання - доцент кафедри ентомології, зоології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б.М. Литвинова

Досвід роботи – 42 роки

Показники професійної активності з тематики курсу:

- співавторка 5 навчальних посібників;
- співавторка 8 тематичних публікацій;
- учасниця наукових конференцій.

телефон	0975805881	електронна пошта	Kaf.zoo.ento@gmail.com	дистанційна підтримка	Google Meet Moodle
---------	------------	------------------	------------------------	-----------------------	-----------------------

До викладання дисципліни долучені:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування компетентностей щодо основних груп та видів комах, які можуть бути потенційними шкідниками лісових насаджень, їх впливу на стійкість деревних порід, а також сучасних методів та засобів захисту об'єктів лісового господарства від шкідливих комах.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	<ul style="list-style-type: none"> • володіти засобами моніторингу, проводити нагляд за основними шкідниками (ЗК 8, ЗК 10, СК 4, СК 5, ПРН 2, ПРН 11) / робота в групах; • застосовувати методики ентомологічних обстежень, методи обліку чисельності комах-шкідників та прогноз їх розвитку (ЗК 8, ЗК 10, СК 4, СК 5, ПРН 2, ПРН 11) / робота в групах; • використовувати знання про основних ентомофагів та збудників хвороб шкідливих комах для проведення біологічного захисту лісових насаджень (ЗК 8, ЗК 10, СК 4, СК 5, ПРН 2, ПРН 11) / робота в групах; • планувати і проектувати заходи із захисту лісових насаджень, забезпечувати їх екологічну та економічну ефективність і доцільність (ЗК 8, ЗК 10, СК 4, СК 5, ПРН 2, ПРН 11) / робота в групах;
Обсяг і форми контролю	4 кредити ECTS (120 годин): 30 годин лекції, 30 годин-практичні; 60 годин- самостійна робота; модульний контроль (3 модулі); підсумковий контроль – екзамен.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, академічна доброчесність
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ДОПОВНЮЄ СТАНДАРТ ОСВІТИ І ОСВІТНЮ ПРОГРАМУ

Компетентності	<p>ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>СК 4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.</p> <p>СК 5. Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду</p>	Програмні результати навчання	<p>ПРН 2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.</p> <p>ПРН 11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки</p>
-----------------------	---	--------------------------------------	--

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. ЗАГАЛЬНА ЕНТОМОЛОГІЯ

Лекція 1.	Вступ. Предмет і завдання навчальної дисципліни. Зовнішня будова тіла комах (морфологія).	Практичне заняття 1 (ПЗ 1)	Поділ тіла на відділи. Голова, груди, черевце та їх придатки.	Самостійна робота	Морфологічний опис комах (за вибором викладача).
Лекція 2.	Внутрішня будова комах (анатомія).	ПЗ 2	Шкіра та її придатки. Будова та функції внутрішніх органів.		Використання феромонів, гормонів, репелентів, антифідантів в захисті насаджень від шкідників.
Лекція 3.	Розмноження, розвиток і життєві цикли комах. Біологія комах.	ПЗ 3	Особливості розмноження та розвитку комах. Типи яєць, личинок, лялечок у комах. Типи пошкоджень лісових порід комахами.		Складання фенологічних календарів розвитку комах: моно- бі- та полівольтинних видів і з багаторічною генерацією
Лекція 4.	Систематика та класифікація комах.	ПЗ 4	Визначення систематичних ознак основних рядів комах з неповним перетворенням.		Характеристика основних рядів та родин комах з неповним перетворенням.
Лекція 5.	Систематика та класифікація комах.	ПЗ 5	Визначення систематичних ознак основних рядів комах з повним перетворенням.		Характеристика основних рядів та родин комах з повним перетворенням.
Лекція 6.	Систематика та класифікація комах.	ПЗ 6	Визначення систематичних ознак основних рядів комах з повним перетворенням.		Характеристика основних рядів та родин комах з повним перетворенням.

Модуль 2. ХВОЄ- ТА ЛИСТОГРИЗУЧІ ШКІДЛИВІ КОМАХИ

Лекція 7.	Хвоєгризучі шкідники. Захист насаджень від них.	ПЗ 7	Визначення та огляд основних видів хвоєгризучі шкідники.	Самостійна робота	Видовий склад шкідників хвойних порід. Загальна характеристика. Моніторинг.
Лекція 8.	Листогризучі шкідники. Захист насаджень від них.	ПЗ 8	Визначення та огляд основних видів листогризучих шкідників.		Видовий склад шкідників листяних порід. Загальна характеристика.
Лекція 9.	Динаміка чисельності хвоє- та листогризучих шкідливих комах.	ПЗ 9			Вплив абіотичних та біотичних чинників на

розвиток і розмноження
комах

Модуль 3. ЕКОЛОГІЧНІ ГРУПИ ШКІДЛИВИХ КОМАХ. МОНІТОРИНГ

Лекція 10.	Стовбурові шкідники хвойних та листяних порід і заходи захисту.	ПЗ 10.	Стовбурові шкідники хвойних та листяних порід. Визначення та огляд основних видів.	Самостійна робота	Видовий склад стовбурових і технічних шкідників. Загальна характеристика. Моніторинг.
Лекція 11.	Технічні шкідники та заходи захисту.	ПЗ 11.	Технічні шкідники хвойних та листяних порід. Визначення та огляд основних видів.		Видовий склад технічних шкідників. Загальна характеристика. Моніторинг.
Лекція 12.	Шкідники коріння і заходи захисту.	ПЗ 12.	Шкідники коріння насаджень. Визначення та огляд основних видів.		Видовий склад шкідників коріння. Загальна характеристика. Моніторинг.
Лекція 13.	Шкідники молодих насаджень і заходи захисту.	ПЗ 13.	Шкідники молодих насаджень. Визначення та огляд основних видів.		Видовий склад шкідників молодих насаджень. Загальна характеристика. Моніторинг.
Лекція 14.	Шкідники плодів і насіння та заходи захисту.	ПЗ 14.	Шкідники плодів і насіння листяних та хвойних порід. Визначення та огляд основних видів.		Видовий склад шкідників плодів і насіння. Загальна характеристика. Моніторинг.
Лекція 15.	Методи захисту насаджень. Інтегрований захист від шкідників. Моніторинг.	ПЗ 15.	Загальна характеристика та огляд основних видів ентомофагів (хижаків, паразитів).		Корисні комахи. Видовий склад ентомофагів, запилювачів, рідкісних і потребуючих охорони комах.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Антюхова О.В., Мешкова В.Л. Фитофаги декоративных древесно-кустарниковых пород в Приднестровье: уч. пособие Тирасполь, 2011. 204 с.
2. Байдик Г.В., Білецький Є.М., Євтушенко М.Д. та ін. Сільськогосподарська ентомологія: підручник. К.: Вища школа, 2005. 511с.
3. Бей-Биенко Г.Я. Общая энтомология: учебник. М.: Высшая школа, 1980. 416 с.
4. Завада М.М. Лісова ентомологія: підручник. К.: Видавничий дім Вініченко, 2017. 377 с.
5. Лісовий М.М., Чайка В.М. Екологічна функція ентомологічного біорізноманіття. Фауна комах-фітофагів деревних і чагарникових насаджень Лісостепу України: монографія. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2008. 384 с.
6. Мешкова В.Л. Сезонное развитие хвоелистогрызущих насекомых: монография. Харьков: Новое слово, 2009. 396 с.
7. Падій М.М. Лісова ентомологія: підручник. К.: Вид.УСГА, 1993. 352 с.
8. Пузріна Н.В., Мешкова В.Л., Миронюк В.В. та ін. Моніторинг шкідливих організмів лісових екосистем: навч. посібник. Київ: НУБіП України. 2021. 274 с.
9. Федоренко В.П., Покозій Й.Т., Круть М.В. та ін. Ентомологія: підручник. К.: Фенікс, Колобід, 2013. 344 с.

Методичне забезпечення

1. Лісова ентомологія. Назви основних шкідників лісових насаджень: навч. посібн. для студентів напряму «Лісове і садово-паркове господарство» / Г. В. Байдик, М. Д. Євтушенко, І.В. Забродіна та ін.; за ред. Г.В. Байдик. Х.: ФОП Бровін О.В., 2016. 142 с.
2. Практикум із с.-г. ентомології: навч. посіб. / Б.М. Літвінов, М.Д. Євтушенко, Г.В. Байдик та ін. К.: Аграрна освіта, 2009. 301 с.
3. Шкідники лісових насаджень: навч. посіб. / Б.М. Літвінов, М.Д. Євтушенко, Г.В. Байдик. Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Х., 2005. 156 с.
4. Шкідники лісових насаджень: навч. посіб. / Б.М. Літвінов, М.Д. Євтушенко, Г.В. Байдик. – Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. (Вид. 2-е, випр. і доп.). – Х., 2008. – 189 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.